

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Duminic'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 102. ANULU XI.

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si trei sitraine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Sabiu, in 7 Novembre 1863.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. v. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Sabiu in 4 Noembrie 1863.

La imputarile, ce se facu redaciunii „Telegrafulu Romanu“ in nr. 85 si 86 ai „Concordiei“ din partea unui corespundinte P., marturisimu sinceru ca mai bucurosu de tote am fi facutu, preferindu a suferi o nedreptate, decatu a mai atinge odata o corda, ce suna atatu de dorerosu in inim'a Romanului transsilvanu, care a participatu, barem si numai ca auditoriu, la diet'a din urma a patriei seale. Dar vediendu atacatu in acea corespundintia si numele celu bunu alu foii, in frunte carei'a avemu onore a sta, si vediendu-ne espusi opiniunei publice ca referintu de neadeveruri, ba de minciuni: ni-amu tinutu datorintia catra noi insine si catra publiculu diuariulu nostru, a espune, de-si catu mai pe scurtu, o deslusire asup'a procederei nostre in reportele dietale, ce fura atacate in modu atatu de necrutatoriu. Apoi, opiniunea publica judece, — de nu va fi judecatu.

Ni se imputa

- 1) c'am pusu cu numele pre cei 7—8 deputati romani, cari n'au votatu cu mass'a solidara a colegiloru sei, voindu noi prin acest'a a-i infera;
- 2) ca am fi fostu partinitori catra unii, si nedrepti catra altii, reproducendu cuventarile unor'a per extensum, ear ale altor'a numai in estrasu;
- 3) ca am intrebuintiatu espressionea: Bravo! risipite“;
- 4) ca am spusu unu neadeveru (dupa terminulu d. P. „bine romanesco: minciuna“) dicendu in ur. 88 alu foii nostre, ca dep. Pope'a a voit'u sa raspunda, dar nu i s' a datu cuventu. —

Atat'a.

Noi respundemu: —

1) Deca am pusu cu numele pre cei 7—8, acest'a ne fu datorint'a de referintu jurnalisticu. Si apoi ni se paru mai naturalu, a pune cele 7—8 nume ale celor 7—8 desbinati, decatu cele preste 40 nume ale deputatorulu romani remasi pelanga solidaritate. Aci lucrulu esentialu nu este cifr'a de 7—8 deputati, ci fapt'a loru severita in publicu, prin carea fapt'a acest'a n'a ramasu propr. etatea celor 7—8 deputati, ci a trecutu in proprietatea publiculu si a publicitatii, alu carei factoru este si jurnalistic'a, prin urmare si „Telegrafulu Romanu“. — C'am pusu numele loru cu litere resirate, aces'a amu facut'o la numele propriu — pentru distinctiune — dela inceputulu dietei pana la capetulu ei.

2) Spatiulu si midilócele, de care dispuneamu, nu ne permisera a pune tote cuventarile per extensum. Cum s'aru fi si potutu acest'a la unu diuariu micu, cum e alu nostru, ce esia de trei ori pe septemana, candu d. e. „Herim Ztg“ etc., ce ese 'n formatu indoitu ca „Tel. Rom.“ si pe tota diu'a, aducea cate odata estrase mai scurte decatu noi. Deci cunoscendu noi inca dela inceputu nepotint'a de ada tote cuventarile per extensum, — ceeace de altmintrea, fiindu unu ce mecanicu, e multu ma usioru — deduramu per extensum numai cele ce ni se parura mai meritorie, dar afara de acea, catu poturamu, deduramu dela toti ablegatii baremu cate un'a seu done cuventari per extensum. Scie d. P. Deca cuventulu dlui Pope'a celu „de pricina“ l'amu datu intregu, caus'a fu, ca altulu intregu dela acestu deputatu nu mai deduseramu, si asiá, de parte de a partini pre d. Pope'a (dupa cum ne arunca d. P.), eramu p'aci a-i face nedreptate.

3) Espressionea „Bravo! risipite“ — pote originala, dar ca unoru incepatori in limbajulu parlamentar escusabila dor si noue — o-am intrebuintiatu mai de multe ori, pentru de a nsemna, ca nu tota diet'a, ba nici tota drept'a seu acestoru parti n'au applaudatu, ci numai unde si unde s'au auditu cate unu: bravo! — ceeace firesce nu e tolu un'a.

Au nu se citeacu prin foile germane de atatea ori: Bravo's! Einzelne Bravo's! Vereinzelte Bravo's! etc.

4) In fine ca amu spusu neadeveru seu „minciuna“, nu e doveditu. Noi amu disu in nr. 88 alu „Tel. Rom.“, dupa cuventarea d. Popu, din cuventu in cuventu: „Pope'a va sa raspunda, dar nu i se da cuventu“, d. P. din „Concordia“ ni o imputa acest'a ca minciuna sidice, ca nu i s'a datu cuventu, pentruca nu se insinuase la cuventu, uitandu-si si celelalte. Aici insa e o sofisma; caci noi n'amu disu; (nici amu potutu dice, pentruca n'amu sciutu), de ce nu i s'a datu cuventu, ci amu constatatulu simplu, ca nu i s'a datu. Cumu dara ni se imputa a fi scrisu minciuna intr'unu lucru, despre care n'amu scrisu de locu? Eata minciuna „Telegrafulu!“ Eata ca Telegrafulu, „aducendu la cunoscint'a publiculu fapte complinite, au mintitu!“ „Complimentulu dlui G. Manu“, „domnisorulu Telegrafu“ etc. ierte-ne d. P. a nu le mai combate si noi; ajunga cu catu se combatu ele!

Asia sta lucrulu cu crimele „Telegrafulu.“ Opiniunea publica judece, — de nu va fi judecatu!

Si 'n sfarsitu inca un'a. Escellent'a Sea, Dlu Vicepresidinte gubernialu Ladislau Vasilii Popp ne „provoca“ in nr. 88. alu „Concordiei“ prin biletu finu, distiusu in cuprinsu si 'n forma, a nu-i mai tramite nici unu numeru din „Tel. Rom.“, de si e abonatu pana 'n finea lui Decembre 1863. Suntemu datori a referi totu pe calea publicitatii, ca dupace Esc. Sea in terminulu de atunci pan'acumu n'a dispusu nimicu in privint'a baniloru restanti, noi obositi de acceptare si apesati de sarcin'a unoru bani, ce nu i-amu meritatu, amu dispunsu a i se tramite restulu in suma de 1 f. 66 2/3 xr. v. a. pe posta pe langa recepisse la Vienn'a. Redactiunea „Tel. Rom.“

Sabiu in 14 Nov. c. n. 1863. (Tramisu.) Facendu se in Nr. 270 alu Gazetei „Hermanstädter Zeitung vereinigt mit dem Sieb. Boten“ la descoperirea in privint'a restauratiunei a 2 statiuni de Concepisti Guberniali prin doi Romani de religiunea gr. cat. si gr. orientala in nr. „Telegrafulu“ 100. facuta unele reflexiuni de totu necuviintiose, ca adeva „setea pentru statiunile de amplotiati, de aru fi acele si numai statiuni de Concepisti, au mersu asiá deperte, catu dupa ce la In. Guberniu numai unu Ianitoriu (portariu) si trei mediastini (facatori de focu) suntu sistemisati, este intrebare, oare nu aru trebui sa se infintieze 6 statiuni de portariu, si 6 de facatori de focu, ca si aici sa fia facutu destulu egalu indreptatiri a celor 6 confessiuni recepte, bater fiindu Redactorulu Gazetei mai sus atinse despre faraobrasnici'a sea cunoscutu inaintea publiculu transsilvanu fara de deschilnire nationale si confessiunala, nu ar fi de lipsa a raspunde ceva, totusi ca sa nu poata Domni'a Sea a duce cetitorii Gazetei Domniei Sale la ratacire, me tinu indatoratu a-i da urmatorea dilucidare:

Egal'a indreptatire a 4 natiuni si 6 religiuni recepte este proclamata de inaltulu nostru Monarchu dela momentulu, in care s'au suitu pe tron. Acest'a in diet'a presenta s'au statoritu prin lege, carea speramu ca va dobandi sanctiunea Monarchulu catu mai curendu; — sub decursulu regimulu absolutisticu — dela anulu 1848 pana la an. 1861 — s'au straduitu inimicii Romanilor a convinge Regimulu, ca Romanii nu suntu destoinici a implini deregatoriile loru dupa egal'a indreptatire nationala cuvenite, si asiá la Locotiint'a (Statthaltere) precum si la Presidiele districtuale (Kreisvorstände) nu e aplicatu nici unu Romanu, ori ce calificatiune au avutu, numai la deregatorii subordonate (tare pacine esceptiuni). Sasiu au caprinsu totdeun'a statiunile cele mai stralucite; ce s'au intemplat in an. 1861, ne este cunoscutu; dupa a. 1861

din grafi'a si bunavointi'a monarchului s'au mai sporitu nume-
rulu amplotiloru români, de si nu in acelu numeru, in care
trebuie, dupa principiulu egalitãtii,— totusi la Guberniu cu
1 V. Presied., unu Consiliaru si unu Secretariu, la Tabl'a Re-
gésca cu 6 assessori actuali, in Comitete cu doi administra-
tori; numai in fundulu regescu, unde s'au facutu o curte ap-
pelativa cu 2 presied. si 5 assessori, este denumitu numai
unu singuru assessoru din natiunea româna, si nici unulu la
acésta curte cá amplotiatu subalternu. —

Legea pentru egal'a indreptãtire a celoru trei limbi ale
patriei este prin dieta facuta, sperãmu ca dreptulu nostru
monarchu o va si sanctionã.

Dupa legea aceea voru avea tôte dicasteriele pa-
triei a scrie decisiunile sale in çausele române in limb'a ro-
mâna; asiu dori a sci dela Domnulu Schmidt, cum voiesce
Domni'a Sea a dá valóre legi pentru limbi? Déca la in-
naltulu Guberniu nu ar fi din 11 bater 4 concipisti, cari sci
si vorbescu limb'a româna; ce va face curtea apelativa din
Sabiiu, carea nu voiesce a suferi pre Români cá amplotiati in
sinulu seu, si ce va face Tabul'a regésca, la carea din 30.
cancelisti si auscultanti, precum se aude, nici unu Românu
nu s'a denumitu, scie singuru Dumnedieu; dóra nu se voru
aperã si dicasteriele aceste inalte cu fals'a anima a inimici-
loru Româniloru, ca limb'a româna nu este apta a fi limba
oficiósã; dandule destulu documentu despre aptitudinea
limbei române diet'a presente a Transsilvaniei, unde se scrie
si vorbesce in limb'a româna fára nici o pedeca.

Depune dara lary'a, Dle Schmidt! nu interitã pre cetito-
rii Domniei Tale, la ratacire reutaciósã, ci mai bine lucra si
Domni'a T'a intru acolo, unde lucra Români, adeca sa fia
in Transsilvani'a intre natiunile collocutore egalitate, drep-
tate si fratiatate. D. M.

Sighisiór'a 30 Octobre 1863. Astadi furamu
norocosi a priimi in midiloculu nostru pre Domnulu Cons. de
scóle Dr. Pavelu Vasiciu. Despre sosirea Doiei Sale
numai atât'a scire avuseramu, cumca ne va cercetã si pre
noi; dar' diu'a anumita nu o-amu sciutu, macarea doriamu
a-i esi spre intempinare; insa acésta dorire nu se potã im-
plini, cáci astadi de diminetã pe la 7 óre si intieleseramu
cu mare bucuria, ca P.O. Dni'a Sea deséra inca sosise in Sighi-
siór'a si au descãlecatu „la Stea“, unde numai decãtu lu
bineventã Invet. prim. I. Ciceiu, de carele la 8 óre si fũ
concomitatu in cetate la scóla, unde aflã tôte in ordinea cea
mai buna. Intrandu mai antãiu in class'a I., fu salutatu din
partea eleviloru cu „Salvo“! Dupa aceea esamina pre elevii din
Abcdariulu D. Prof. Z. Boiu, propusu de Invetiat. II. Mich.
Pacala, dupa aceea trecũ in Class'a II. elem. si esamina
si aci pre elevii mai vertosu din doctrin'a religioiei, Gra-
matica si computu, in sfersitu din cantãri. De si elevii erau
putini la numeru si pelãnga aceea si micuti, dar' respunsurile
loru au multiamitu pre D-lu Consiliaru peste acceptãre.

In fine si-esprimã D-lu Consiliaru multiamirea sea cá-
tra Invetiãtori, laudãndu tactic'a cea buna, ce o au la pre-
dãrea invetiãmentulu, precumu si curãtienti'a, ce au observãt'o
ea domnesce la acésta scóla, carea e fal'a Româniloru nu nu-
mai din Sighisiór'a, dar' si din scaunulu acest'a intregu.

De aicea inca totu in diu'a acést'a inca inainte de prãndiu
si-continua calatori'a mai departe insotindu-lu Invet. no-
stru, d. Ciceiu, pâna la Danesiu, unde asemenea visitã scóla,
care acuma se afla in lucrare inca. Totu in diu'a acést'a
facũ D. Consiliaru o excursiune inca si pâna la Crisiu, in-
sotitu de P. Z. Tataru, de unde pe séra se re'ntórse in
Danesiu, unde si remase pâna Joi in 31 Octobre, si apoi
diminetã plecã cátra Elisavetopole.— Ddiu sa-lu pórtẽ in
pace!— P. Prot. Z. Boiu din nefericire nu fu acasa, ci dusu in
visitatiunea canonica. Sighisioreanulu

Dela senatulu imperialu.

Cestiunea lipsei din Ungari'a se conti-
nuã in siedinti'a 36 a casei ablegãtiloru, urmandu desbaterea
specialã. —

Titulu proiectulu comitetulu se priimesce. Referint.
Dr. Stãmm citeste cei trei articuli d'antãiu ai proiectulu,
cari suntu pe scurtu acesti'a:

Articululu I. espune lips'a produsa prin nerodirea
unei pãrti a Ungariei, si trebuinti'a unui creditu extraordinariu.—

Articululu II. Pentru Cancellari'a aulica ungara cá
antecipatiune

1) faceri re drumuri 200,000 f.

2) cladiri de apa 1,300,000 f.

Cu totulu 1,500,000 f.

Art. III. Pentru ministeriulu de finantie

1) pentru tierãniã mai lipsiti cá imprumuturi camatuibile

a) Pentru semenaturi de tómnã si de primãvera 9,500,000 f.

b) In bani gat'a — — — 6,500,000 f.

2) pentru lucruri publice de mai multe feluri 2,500,000 f.

Cu totulu dar 20,000,000 f.

M e n d e in legatura cu cuventarea sea de eri propune
cã 'n locu de 20 milliõne, dupacumu proiectase comitetulu,
sa se acordeze fondulu provincialu ungaru 30 milliõne cá
antecipatiune pâna la finea anulu 1865 necamatuibila, ear
de aci 'ncolo de cametuitu cu 5% si de reptatitu in siese
ani egali. — Propunerea e sprijinita de ajunsu. Apoi incepu
a se certã M ü h l f e l d si H e r b s t, pâna cându curma
presiedintele. — R e c h b a u e r propune, a se acordã, in
contielegere cu diet'a ungara, celu putinu 30 milliõne, ear
pentru luarea asupra-si a datoriei din partea fondulu pro-
vincialu ungaru, precumu si pentru fixarea modalitãtii intre-
buintiãrei si a respunderi sa se aduca câtu mai curendu
decisiuni pe cale legalã. — E sprijinitu. (Apoi se mai a-
ducu o multime de proiecte, ce s'apropia mai multu mai pu-
tinu de proiectulu regimulu) — A l d u l e a n u staruiesce
pentru 25 milliõne, va sa dica cërca a midiloci intre proie-
ctulu comitetulu si alu regimulu, precumu si a se intre-
prinde lucrãri mari publice. (E sprijinitu.) H o p f e n, vi-
cepresiedintele I. alu casei, apera proiectulu comitetulu in
contr'a lui Mühlfeld si Rechbauer; K u r a n d a afla propu-
nerea lui Rechbauer nepractica, Dr. K a i s e r apera comi-
tetulu si combate pre Mühlfeld, S k e n e pentru proiectulu
comitetulu; nu prin votarea a 30 milliõne, ci prin zidirea
mai departe a constitutiunei sa cerce cas'a a cascigã pre
Ungurii. B e r g e r: Sa se voteze 30 milliõne fára de a
mai targui si scãde, cá sa nu póta dice Ungari'a, ca aru fi fostu
mai bine de ea fára senatulu imperialu. Apoi trece si la
politic'a cea mare, si amintesce, ca fatia cu cuventulu lui
Napoleonu nu e nici decãtu cu scopu a face unu pasu, care in
locu de a consolidã statulu l'aru desbinã in partide contrarie si
l'aru slabu. (Bravo! viu.) R e c h b a u e r si H o p f e n
repetiescu propositiuni se. R y g e r combate pre Berger;
sa fia statulu economu bunu, dice elu, dar nu pradatoriu.
K r o m e r combate acelu pasagiu din cuventarea
lui Berger, unde se trage atentiunea asupra cuven-
tulu de tronulu alu lui Napoleonu, si dice, ca de si
suntu inca unele cestiuni constitutionale nedeslegate,
totusi desbinarea intre regatulu Ungariei si imperiulu Au-
striei nu e astã de mare, incãtu sa fia de temutu, ca Un-
gurii, déca nu li se va acordã ajutoriãla doritu, la casu de
nevoia ne voru întorce spatele si ne voru lasã pre noi sin-
guri a portã resboiulu celu sãngerosu. Astã nenobilu si
nedemnu nu cugeta Ungurulu. (Bravo!) Acumu suntu dife-
rentie intre popórele de dincolo si de dincóce de Laith'a;
insa tempulu de lipsa si tierile din afara totdeun'a ne voru
aflã un'a. (Bravo!) — B e r g e r rógã pre antevorbitorulu,
a-i mai citi odata cuvintele, ce le a rostitu in adeveru.—

Se pretinde si se priimesce incheiãrea desbaterei. Mi-
nistrulu de finantie P l e n e r apera in coventu mai lungu
propositiunea regimulu si declara, ca sum'a de 30 milliõne,
acordata din partea regimulu pentru acoperirea lipsei celei
grele din Ungari'a, considerandu tôte impregiurãrile, nu e
nici decãtu prea mare; cáci regimulu a voitã sa ajutoreze mai
cu séma si pre seracimea (proprietãrii cei mici). Asemenea
au avutu regimulu dorintia de a sprijini pre cei lipsiti, dan-
du-le ocaziune de a lucrã la intreprinderi mari folositoare. —
Referintele S t a m m combatẽ amendementele aduse si apera
propositiunile comitetulu. — Ministrulu de statulu S e h m e r l i n g i a
cuventulu „pentru de a vorbi despre
applicarea constitutiunei la unu casu
specialu. Cându e lovita vreo parte a monarchiei de
vreo calamitate grea, atunci, dice dënsulu, nu intréba, care e
organulu indreptãtitu de a cere ajutoriu dela imperiu; ci déca a-
flã, ca esiste vreo calamitate, atunci cërca tôte pentru de a
dá ajutoriu; acést'a crede ca e datorinti'a unui ministru. Im-
periulu in mai multe puncte ale se se cercetatu de calami-
tãti; insa tôte acestea peru fatia cu nefericirea cea mare,
ce o avũ o parte din Ungari'a. — La unele calamitãti nici
ca póte ajutã imperiulu, d. e. fabricatiunea, nimicãta prin resbe-
lulu americanu, n'o póte radicã; industri'a cu feru inca n'o
póte sprijini, dar pentru Ungari'a n'are de a face alt'a de
cãtu a dá unu capitalu, cu care cei nenorociti sa-si lucre
si semene pamenturile, si astfelu a-i pune in stare cá 'n a-
nulu venitoriu iar' sa póta avé secerisiu. Cu Ungari'a e
alt'a cá cu Dalmãti'a seu Istri'a; cáci pe cându acestea fára
de aceea sunt fõrte neproductive, pãrtile cele lipsite din Un-
gari'a chiaru si in ani de midilocu producu nu numai câtu
le trebuiessce loru, ci si multime mare de materialu pentru
esportu. De aceea ajutãndu pre Ungari'a, nu urmãmu numai
legi umanitãtii, ci si legi prudintiei, ingri-
jindu prin aceea nu numai pentru tiãra,

ei și pentru Imperiu. — Din punctul acesta de vedere privesc densulă această chestiune; căci astfel de dificultăți și îndoielile, ca dietă ungară nu cere ajutorul, ca trebuie să dăm dietei ungare un împrumut, s. a., — voru perii. Pentru mine, dăce, chestiunile acestea nu există; ei pentru mine există numai împrumutul acesta, că să se ajutozeze fiii imperiului, cari în zile bune contribuiesc pentru imperiu, și asiă în zile rele au de a și primi ajutoriu dela imperiu. Sum'a de 30 milioane se dăce din unele părți a fi prea mare. Când aru fi a se dá elemosina (mila), atunci negresitu 30 de milioane aru fi prea multu; aici însă e probabilu, ca partea cea mai mare a sumei încă în decurgerea acestora ani se va respunde îndereptu. — Apoi desfășurându modalitatea, cumu a voitu regimulu a se dá și a se întrebuintia acestu împrumut, se roga a se primi acele proiecte, și încheia cu cuvintele: „Cum ca D-V óstra, Domni mei! faceti capitalu politicu, vi se pôte escusa prealesne; căci cine primescce dela imperiu, nuva denegá imperiulu. (Bravo! Bravo!).

Aducendu-se obiectulu la votare, tóte amendementele, afara de alu lui Mühlfeld la art. III., cadu, și se primescce proiectulu comitetulu cu acestu amendementu. (Va să dăca: se acordéza pentru toti cei lipsiti din Ungari'a, fără deosebire de fostu nobil și de fostu iobagiu, 20 milioane florini).

Articuli 4-7, cari vosbecu despre modalitatea camatuirii, platirii îndereptu etc., se primescce fără dezbateri; și asiă facendu-se indata și a trei'a cetire, proiectulu devine lege definitivă. — Cu acesteia ședintia 36 se încheia. —

În ședintia 37 din 7 Nov. (26 Oct.) a casei ablegatilor (sub presiutulu ordinariu, de fatia ministrii Schmerling, Lasser, Plener, referinte Dr. Taschek), se acordá fără dezbateri, fără dezbateri, prin școlare de optu ori de pe scaune o suma de 69, respective de 85 milioane florini. Respective de 85 milioane diseramu, pentruca ministrulu de finanție a propusu casei unu proiectu de lege pentru o contributiune nouă (de persone, de luxu și de clase), carea să aduca pe anu 16 milioane, și deca nu s'aru primi acelu proiectu, atunci se impoteresce, a face unu împrumut de 16 milioane. De aceea diseramu, ca s'au acordatu 69, respective 85 milioane. Acestia să se întrebuinteze astfel: 20 milioane pentru ajutorirea celor lipsiti din Ungari'a, 15 milioane pentru acoperirea deficitulu, 8 milioane pentru reduciunea banilor de argintu dela 12 la 4 milioane de floreni, mai departe 6 milioane floreni pentru înmulțirea stărei caselor, precum și 20 milioane pentru înmulțirea biletelor de saline. Apoi pelâng'aceea ca impoteresce cas'a pre ministrulu a mai împrumutá 16 milioane, deca nu s'aru votá cele trei contributiuni proiectate, lu mai impoteresce a mai înmulți și biletele de saline, reducende la 80 milioane, încă cu 20 milioane, pentru de a tiné starea casei la 25 milioane. — Precum se votara la articulu I sumele de mai susu mai fără dezbateri, asiă se primira cu unanimitate și ceialalti șapte articuli, din cari constá proiectulu comitetulu. Și asiă urméza numai decau citirea a trei'a și radicarea proiectulu la concludu. — Dupa aceea mai tinu senatulul imperialu mai angustu o ședintia în caus'a administratiunei politice.

Prospectu politicu.

Dupa o depesia telegrafica particulara a Pressei de Vienn'a imperatulu Francesilor aru fi întrebuintiatu unu cuventu deosebitu de curtesia la invitarea imperatulu Austriei, care cuventu la alti șuverani nu s'au întrebuintiatu. Mai încolo spune acea depesia, ca invitarea tramisa imperatulu Rusiei e cu totul diferita de ceialalte. În privintia rangurilor se dăce totu acolo, ca Spania aru fi șocotita între cele de rangulu antaiu, ear Itali'a de alu doilea. Întru o a treia categoria e pusa Elvetia, confederatiunea germana; ce se atinge de cea din urma, se dá cu șocotela că va fi reprezentata prin unu principe alesu din sinulu ei, luându afara pre regentia celor două state mari Austri'a și Prusii'a și pôte și Bavari'a. Pre Pap'a l'au distinsu Napoleona cu aceea, ca i-au propusu de a tramite reprezentantu, nu inse alternativa de a merge în persóna ori a se reprezentá prin altu cineva.

Varietati și noutati de di.

Resiedintiaceea nouă a episcopésca din Cernautiu, dupacumu aude „Bucovina“ din isvoru

autenticu, negresitu începe a se zidi în primaver'a venitoare.

La universitate adin Pest'a, dupa „Hirnök“, suntu înscriși pe semestrulu de eara 190 ascultatori ordinari de drepturi și 42 straordinari, la Medicina 310 și la Filosofia și Farmacia (apotecaria) vreo 80 tineri. Numérulu acest'a micu se dăce a fi unu resultatu alu lipsei din estu anu.

Posturile professorale la academi'a de drepturi din Clusiu se ocupara astfel: profesor ordinariu se denumi Aaronu Berde, profesor ordinariu Lazaru Bors, supplenti Carolu Haller de Hilib, Brenesán, Ladislau Hosszu de Déési și Gastavu Groisz.

Dlu Maager de nou se afla 'n Vienn'a, pentru de a midloci pentru drumulu de feru Oradea—Clusiu—Brasiovu. Resultatulu încă e totu nesigur.

(Finantiile Franciei.) Dupa reportulu ministrulu de finanție Fould, asternutu corpului legislativu, Franci'a pe anulu acest'a se afla 'n scadere (deficit) cu 350 milioane franci. Adaugendu la acestu deficitu datori'a ei de 900 milioane, Franci'a aru datori cu totul 1250 milioane franci.

Marele principe Constantin, eliberatu prin rescriptu imperatescu de gubernatorulu din Varsiovia, pe 3/15 Novembre era să șosésca în Orșiovia, de acolo să treca pela Bazasiu la Pest'a, și de acolo la Vienn'a, unde va petrece câteva zile.

Ceremonia la deschiderea camerei din Romani'a era să fia următoare: La 10 ore dimineti'a o parte din ostirea de garnisona a capitalei, în uniforma de parada, cu musica 'n frunte, se va postá 'n curtea mitropoliei. La 11 ore toti deputatii se voru aduná în sala ședintieloru. La 11 1/2 ore se va face șfintirea apei. La 12 ore Domnitorulu va intrá în sala, urmatu de statulu majoru domnescu, și va fi primitu la intrare decátura ministrii. Încunguratu de acestia înaltimea Sea se va urcă și va luá locu pe tribun'a presiutinteli. — s. c. l.

Langiewicz, exdictatorulu polonu, detinutu până acumu în Iosephstadt, se dăce ca aru fi primitu concessiune a se duce dopa dorintia sea la Elvetia și i s'aru fi și datu paspórtelu de lipsa.

(Rusinarea unu renegatu.) La o stativne a drumulu de feru din Mexicu era să se pagóre din vagonu o Mexicana nobila. Unu oficieru francesu și unu mexicanu, dar francesitu, se oferira sa-i ajuta la pogorire. Dama dăce: „Între unu inasoru și unu tradatoru preferu pro celu d'antaiu! și cu acesteia dete man'a Francesulu, ear Mexicanulu remase încremenitu că lovitu de fulgeru.

(Drumu de feru prin cetate.) Mai multi întreprindatori se mbuia a cladi prin stratele cele mai însemnate ale Viennei și ale împrumutului drumuri de feru; carele voru trece prin midloculu strateloru, voru încapé câte 30 ómeni și voru fi trase de câte doi cai.

(Jurnalul nou.) În Vienn'a ese din 1 Novembre c. n. în limb'a germana „Museulu industriei austriace“, — unu organu ilustratu, care, dupacumu spune și numele lui, este meritulu pentru tinerea în evidintia și imbarbatarea comerțulu și a industriei nationale austriace. În nr. 1 aduce între altele desemnulu chivotulu de argintu auritu, gatitu în Vienn'a pentru catedral'agrecó-oriental adin Cernautiu. Acel'a e 'n stilu bizantin și 'nfalșieza o bisericu cu trei turnuri, în carea șiede Christosu cu Apostolii la cin'a cea de taina. Se asigurara, ca întocmirea dinlauntru a numitei catedrale e cea mai perfecta din tóte, ce s'au facutu în timpurile mai noue în biseric'a resariteana. —

Unu calatoriu la Rom'a.

Unu Român, calatorindu prin Itali'a și ajungendu la „etern'a cetate“, învinsu de impresiunile ei, scrie în patria sea o epistola, ce o 'mprumutá din „Conventiunea“ și o punemu în totulul ei sub ochii cititorilor nostri, cărora ne credemu datori cu acestu servitiu. Eata epistola!

Amu fostu atâtu de uimitu de ceea ce vedemu și atâtu de absorbitu, încátu nici se încapea se gandescu a face și pe altii partasi impresiunilor ce însuni adese orinu le mai puteamu analiza și ficsá în memoria, asiă eramu de forté impresiunatu, mai alesu aici la Rom'a, de ceea ce vedemu. Întradeveru lucru nou pentru mine și despre care informările ce aveamu din carti nu-mi pareau esagerate. Cine a fostu la Rom'a, va fi vedutu aici fantánele aceste frumoșe ce la olalta ar forma o bunicea gârta, în câtu fumele (Tibrulu) nici n'ar fi de trebuintia macaru de a spelá piciórele Romei, precumu

face astadi. Vei fi vediutu bisericile aceste mari și maretii împodobite. Vei fi vediutu palatele și galeriile pline de statue și de cadruri. Vei fi vediutu și din Rom'a antica forulu lui Traianu, negresitu, și mai alesu incomparabil'a Colóna a marelui nostru imperatu. Vei fi vediutu ceea și cealalta; și în sfarsitu vei fi remasu, precumu credu a'mi aduce aminte, uimitu mai presusu de toate de biseric'a S. Petru, de Rom'a crestina. E bine, eu cu totulu din contra: suntu uimitu de marimea Romei pagâne. Déca Rom'a ar avé acum atât'a lumina pe câte funtâni, déca crestinatatea Romei ar fi atâtu de curata pe câtu este aerulu muntiloru ei, déca într'unu cuventu, ar avé în sinulu ei atât'a viétia intelectuala și morala și câta abrutire teocratica, de buna șema Rom'a regiloru și a imperatorulu celoru buni, Rom'a republicana n'ar sta immormentata în ruine. Aceste ruine m'au intristatu în adânculu sufletulu, și m'au interesatu în supremulu gradu. Forulu lui Traianu, cu deosebire, unde în tota diu'a, cá la unu templu, me duceamu spre inchinare, au absorbitu meditarea mea. Cine l'au adusu într'asta stare! Vai! Nu suntu hoti barbarii ce nevalira asupr'a Romei imperatesci; suntu chiaru Romanii imbarbariti tocmai dupa ce s'au botezatu! Eaca la ce amu gânditu visitându Rom'a antica. Pâna la 600 ani dupa Ch., Forulu lui Traianu erá intregu intregutu în picioare, dup'aceea l'au dirimatu; și déca au lasatu colón'a în picioare, i-au pusu pe capu pe S. Petru. Asiá au făcutu crestini cu toate: s'au împopotionatu, cá cióra cu penele pãului, cu lucrurile pagãniloru.

De asupr'a Panteonulu au innaditu doue turlisioare dreptu clopotnitia, și astfelu au creditu a dá spre cultulu adevratulu Ddieu templulu Român uinaltiatu în magnificentia tuturor dieiloru! Cu dreptu cuventu s'au disu, ca turlele innadite suntu cá nisce urechi de magaru; eu inse, fiindca urechile acestea nu suntu asiá mari, voiú dice, ca ele atestéza prostulu simtiementu artisticu alu crestinulu ce au ganditu sa batjocorésca astfelu Panteonulu. Forulu lui Traianu, cu basilic'a sea, cu bibliotec'a sea și cu toate celelalte edificii maretie, nepotendu-se transformá asiá usioru, au fostu derimatu, ruinatu, îngropatu în tierna, asemenatu cu pamentulu. Norocu ca colón'a erá asiá de inalta încátu n'au potut'o viri în pamentu. Astfelu au scapatu Forulu pâna ce Napoleonu celu mare au venitu, elu, omu cu simtiu anticu, și au scapatu colón'a de ultima ruina.

Pentru noi acestu monumentu este mai presusu de toate bisericile Romei papale. Se pomenesco, ca Raffael studieá de pe basoreliefurile Colóni principiile artei ce l'au făcutu nemuritoriu. Mai anu Imperatulu Napoleonu III au pusu de au luat o copie în ipsosu de colóna, și acumu toate derimaturile forulu lui Traianu suntu pastrate bine. Eu nu m'amú potutu saturá de privitu colón'a și ruinele ce o incungiuera astadi. Amu disu odata, cându eram copilu tineru, ca singura colón'a lui Traianu este testamentulu Romei antice în favérea stranepotiloru ei degenerati. Astadi dícu ca colón'a este punctulu de plecare alu regenerárei nóstre, nu numai nationale, dar artistice și morale. N'asiu mai sfârși de asiu vré se-ti vorbescu de Traianu asiá cum imi pare dupa contemplarea colóni și a atátoru alte monumente de arte din timpulu seu. Avú dreptu cuventu Tacitu cându au numitu a-celu timpu, timpurile prea fericite ale imperiulu romanu; avú dreptate Senatulu reimaltiatu de Traianu în stim'a și respectulu poporulu, sa-lu proclame de celu mai bunu dintre imperati. Și pâna astadi remâne omulu în mirare de cele ce s'au facutu sub Traianu; déca nu de elu însusi. Déca e o fantâna mai mare astadi: se scii ca Traianu au restaurat'o în timpurile din urma ale paganatâti; déca e vre-o cale petruita, dela Traianu traiesce; déca e ceea și cealalta în buna stare si astadi, se scii ca este asiá, pentru ca crestini au respectatu lucrulu pagãniloru. Buna óra, cloaca maxima, care si astadi servesce de scurgere în Tibru, se trage tocmai de la Traianu. Asiá dar, bine vedi ca amu cuventu de a díce ca Rom'a pagãna, asiá immormentata cumu este sub ruine, intretine și astadi viétia în Rom'a crestina. Si nu e de mirare: Rom'a romana au avutu în sinulu neu semintiele a trei patru civilitati anteriore; cea pelasgica, cea etrusca și n' sfârșitu cea greco-italica și cea gréca-stralucita. Barbarii nici se gândeau sa nimicésca pe Rom'a, déca nu erau Romanii imbarbariti și crestini brutali, carii se lovésca cu o mâna sacrilega monumentele geniulu anticatâti.

Mai nou.

Bucuresci, 15/3 Novembre. Deschiderea camerei urmã prin principele Cuzã. *) Cuventulu de tron

*) În numerulu venitoriu vomu aduce cuventulu în totulu lui. Red.)

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

provóca la unire între partide, la incredere între guvernul și reprezentantia poporulu. Proiecte de lege se anuntia pentru regularea cauzei tieraniloru, pentru estinderea dreptulu electivu, pentru regularea justitiei, pentru facerea drumulu de feru și pentru despagubirea cetãtii Iasi. —

K o p e n h a g e n , 15/3 Novembre. Regele Daniei reposã astadi dupa amédi la 3¹/₂ óre în castelulu Glücksburg. „Herm. Ztg.“ etc.

Nr. 59—2

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din Toplitz romana, care e împreunata cu unu Salariu anualu de 300 f. v. a., quartiru și lemne, se deschide concursu pâna la 20 Noiembrie a. c.

Individii, cari voru a competi la acésta statiune invetiatorésca, trebuie sa fia de religiunea gr.-res., cá sa póta corespunde caracterulu confessionalulu alu Scoléi, sa fia pedagogi și sa scia pe lângã limb'a romãna și cei magiara, si au a se adresá pâna la datulu de susu la subscrisulu,

cu atestatu de botezu, cu documentu de capacitate, despre servitiulu pâna acumu avutu, despre ocupatiunile de mai nainte, precumu si despre purtarea morala și politica, și cu deosebire despre sciintia cantãriloru bisericiesci.

Administratur'a Protopopiatulu gr.-res. Tract. Turdei de susu, cá Inspectoratu Districtualu Scolaru.

I dicelul în 26 Octobru 1863.

I o s i f u B r a n c o v e a n u m. p.

Administratur'a Protopopescu și Inspect. district. scolaru.

Nr. 61—3 Publicatiune de concursu.

Nr. 304. etc. 306.

Din partea Consistoriulu Timisioarei se deschide prin acésta concursu:

1. Pe vacant'a statie invetiatorésca din F e n l a k , cu propunere în limb'a romãna și sërba, pelãnga emolumentele anuale de 126 f. v. a., 3 jugere de aratura, 1 jugeru de livada, și 1/2 jugeru de gradina, 60 chible de grãu, 80 punti de sare, 100 punti de clisa, 25 punti de lumini, 6 stãngeni de lemne și cortelu liberu.

2. Pe vacant'a statie invetiatorésca din S i a g , cu propunere în limb'a romãna, pelãnga emolumentele anuale de 150 fl., 4 jugere de aratura, 2 lantie de grãdina, 20 chible de grãu, 20 chible de cucuruzu, 6 stãngeni de lemne și cortelu libera.

Doritorii de a ocupá aceste statii, au a-si alaturá pentru fia-care statia deschilintu recursurilore sale: Estrasulu de botezu, adevèrintiele despre absolutele sciintie, despre pur area politica și morala, și despre servitiulu de pâna acum, și acelea deschilintu a le tramite acestui Consistoriu diecesanu celu multu pâna n' 30 Noembre a. c.

Din siedinti'a consistoriala scolastica tinuta în Timisioara n' 22 Octobru 1863.

Nr. 62—2

EDICTU.

Mari'a Helchianu din Sanpetru, în districtulu Brasiovulu, care cu necredintia parasi pre legiutulu seu barbatu Irimie Gotia totu de acolo, si nu se scie locul petrecerei ei, la cererea barbatulu ei, se provóca prin acésta, cá dela datulu mai josu insemnatu, în terminu de unu auu si o di, sa se prezenteze inaintea scaunulu Protopopescu, cáci la din contra, si în nefiintia ei de fatia se voru hotari cele prescise de ss. canóne ale bisericiei nóstre dreptu credincioase resarintene.

Brasiovu în 29 Octobru 1863.

Scaunulu Protop. gr. or. în tractulu 2 alu Brasiovulu.

I o a n n e P e t r i c u m. p.

Protopopu.

Burs'a din Vien'a în 17/5 Novembre 1863.

Metalicele	5% 72	Actiile de creditu	180. 30.
Imprumutulu nat.	5% 80. 36	Argintulu	118. 50.
Actiile de banca	771	Galbinulu	5. 72.

Corespondintia. D. Iovitia în Pest'a: Pelãnga tota bunavointia nu ve potemu servi.—

D. O. în R. s. Pentru numerii nepriimiti ne rogãmu a reelamã totdeun'a; dintr'alte multiamita! Epistol'a o-am priimitu astadi, vomu cercá.

Editur'a și tipariulu tipografiei diecesane.